

Nyt fra Centret

STATENS INSTITUT FOR FOLKESUNDHED, SYDDANSK UNIVERSITET. WWW.INTERVENTIONS Forskning.DK

Af projektleder Teresa Friis-Holmberg

CENTRET FØLGER ARBEJDET MED FOREBYGGELSESPAKKERNE

Første spørgeskema til kortlægning af kommunernes arbejde med forebyggelsespakkerne er udsendt

Center for Interventionsforskning har udsendt det første af tre spørgeskemaer, der skal kortlægge kommunernes arbejde med implementering af forebyggelsespakkerne. Spørgeskemaet er udviklet i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og det nyetablerede Center for Forebyggelse i praksis i KL. Center for Forebyggelse i praksis skal bistå kommunerne med rådgivning og input til, hvordan kommunerne kan arbejde med at implementere og forankre forebyggelsespakkenes anbefalinger i praksis. Sideløbende med dette skal kommunernes arbejde med forebyggelsespakkerne følges af Center for Interventionsforskning.

Spørgsmål til kommunerne

Det udsendte spørgeskema indeholder spørgsmål om *kendskabet* til forebyggelsespakkerne, *kommunens organisering* af arbejdet med pakkerne samt en række *specifikke spørgsmål* til udvalgte anbefalinger. Kortlægningen vil blive gentaget i tredje kvartal 2015. I 2014 udsendes et midtvejsspørgeskema, der vil indeholde spørgsmål omkring forebyggelsespakkerne om overvægt og narkotika. Kortlægningen vil dermed give værdifuld viden om, hvordan

det kommunale arbejde med forebyggelsespakkerne samt den borgerrettede forebyggelse udvikler sig over årene.

Det er første gang, at den samlede kommunale, borgerrettede forebyggelsesindsats belyses så grundigt. Det vil give kommunerne mulighed for at sammenligne egen forebyggelsesindsats med regionalt og nationalt niveau. Resultaterne vil også blive brugt til at kvalificere rådgivningsindsatsen til kommunerne fra Center for Forebyggelse i praksis, Sundhedsstyrelsen og Statens Institut for Folkesundhed.

Kortlægningen vil blive suppleret med en kvalitativ undersøgelse for dels at kvalificere kortlægningens fund og dels for at få et dybere indblik i kommunernes arbejde med forebyggelsespakkenes anbefalinger. Blandt andet vil det blive belyst, hvordan implementeringen udvikler sig over perioden, om kommunerne oplever en højere kvalitet i implementeringen af indsatserne, og hvordan ledelse og medarbejdere oplever anvendeligheden og den konkrete brug af anbefalingerne.

Yderligere information: Kontakt projektleder Teresa Friis-Holmberg, tho@si-folkesundhed.dk

Forebyggelsespakkerne

I 2012 udsendte Sundhedsstyrelsen de første 9 ud af i alt 11 planlagte forebyggelsespakker. Disse indeholder konkrete anbefalinger for effektiv forebyggelse rettet mod forskellige fagområder og kendte risikofaktorer: rygning, alkohol, fysisk aktivitet, mental sundhed, seksuel sundhed, hygiejne, indeklima i skoler, solbeskyttelse samt mad og måltider. Anbefalingerne i forebyggelsespakkerne skal bidrage til, at kommunerne bedst prioriterer indsatser og bruger ressourcerne der, hvor der er viden om, hvad der virker.

Foto: Hanne Møller

DIAGLOG OG SAMARBEJDE SOM GRUNDLAG FOR DEN GODE INTERVENTION

Interview med projektleder for interventionsprojektet 'Trivsel, Fællesskab og Faglighed' Liselotte Ingholt.

Af specialkonsulent Vicki Facius

Jeres projekt 'Trivsel, Fællesskab & Faglighed' foregår på erhvervsuddannelser på de tekniske skoler. Projektet har bl.a. til formål at udvikle sociale og faglige fællesskaber mellem elever og lærere og eleverne imellem. Hvorfor er det vigtigt?

Fra forskningen ved vi, at gode relationer mellem elever og lærere kan motivere eleverne til at gennemføre uddannelsen. Det er derfor helt centralt at arbejde med at opnå sådanne relationer. Som led i vores indsats har vi bl.a. foreslået, at der hver morgen skal holdes et møde, hvor lærere og elever mødes og planlægger dagen. Lærerne kan fx sige til en elev: "Søren, du blev vist ikke helt færdig med det, du lavede i går; det skal du gå i gang med nu" – og der kan være en uformel snak mellem lærere og elever om fx fodboldresultater – eller hvad der nu fylder den dag. En slags 'sjakbajsmøde'. Det gør, at alle elever føler, at der er en lærer, der har set, at de er mødt op, og som interesserer sig for dem. Lærerne får her mulighed for at give eleverne et lille skub i den rigtige retning. Møderne kan arrangeres på mange måder: fx mens elever og lærere drikker morgenkaffe sammen, men det er ikke afgørende præcist, hvordan møderne bliver holdt – blot at de bliver holdt – og at eleverne føler sig set og hørt.

De sundheds- og trivselsfremmende indsatser i jeres projekt er udviklet i dialog med elever, lærere og ledere på de tekniske skoler. Hvad er baggrunden for jeres fokus på dialogen?

Vi har arbejdet med at styrke rammerne for gode sociale relationer, men man kan udvikle rammer og sociale relationer på rigtig mange, forskellige måder. Det var

centralt for os at gå i dialog med skolerne, dvs. lærere, ledere og elever, om hvordan deres hverdag ser ud og få en grundlæggende forståelse af, hvilke udfordringer de oplever i hverdagen. Helt konkret har vi studeret, hvad der så ud til at fungere godt på nogle afdelinger, og vi har formidlet disse gode eksempler videre i vores indsatsprogram. Vi ville netop udvikle indsatser, der kunne passe ind i skolernes hverdag og ind i de dagsordner, der fylder her. Indsatserne er derfor blevet til på baggrund af et omfattende udviklingsarbejde med observationsstudier, uformelle snakke, interviews og efterfølgende diskussionsmøder med ledere, lærere, vejledere og elever på fire tekniske skoler. For mig er det helt grundlæggende, at man som interventionsforsker har respekt for det liv, der udspiller sig i praksis – og man har pligt til at have grundigt kendskab til det daglige liv, når man udvikler en intervention – ellers er det svært at udvikle en indsats, som praktikerne vil tage til sig i længden.

Lærerne på de tekniske skoler spiller jo en stor rolle i forhold til at implementere jeres indsatser. Hvordan har lærerne modtaget indsatserne?

Det er meget forskelligt. Mange af de lærere, der var med i processen, havde en klar fornemmelse af formål og intention med projektet – og de har generelt modtaget indsatserne godt. Der har været en smule mere skepsis blandt de lærere, som vi ikke havde mødt i udviklingsarbejdet. Her synes jeg, at man som forsker bliver nødt til at have en forståelse for, hvad den skepsis skyldes og for, hvad der er på spil i hverdagen for lærerne på skolerne. Lærerne har i forvejen rigtig, rigtig travlt med at klæde eleverne på til at kunne fungere i en kommende praktikplads hos en mester. Nogle af lærerne har derfor i højere

EN VIGTIG DEL AF INDSATSERNE VAR INDFØRSEL AF FASTE PAUSER I UNDERVISNINGEN, HVOR DER VAR MULIGHED FOR F.eks. ET SPIL BORDFODBOLD. MODEL FOTO: HANNE MØLLER.

grad fokus på faglige processer end på de pædagogiske processer. Det er forståeligt. På nogle af skolernes afdelinger havde vi derfor i starten nogle forhandlinger og gode diskussioner med lærerne om, hvordan indsatserne bedst kunne komme i gang i deres konkrete praksis.

Vores intention har været, at indsatserne skal være bæredygtige. De skal kunne fungere, når projektperioden slutter, og derfor er indsatserne også udgiftsneutrale. Det har skolerne oplevet som en styrke ved vores projekt. Indsatserne kunne gå i drift og fastholdes, uden at der blev tilført ekstra midler. Mange flere afdelinger på skolerne meldte sig til at afprøve indsatserne, end vi havde forudsat og forventet. Det tyder på, at skolerne har været enige i ideerne bag indsatserne.

Liselotte Ingholt er cand.mag. i psykologi og pædagogik/voksenuddannelse og ph.d. i psykologi.

Trivsel, Fællesskab & Faglighed

Projektet har til formål at udvikle, implementere og evaluere indsatser, der

- øger elevernes trivsel og deres gennemførelse af grundforløb på erhvervsuddannelserne.
- reducerer brug af tobak, alkohol og stoffer blandt eleverne.

I 2011/2012 blev indsatserne afprøvet på fire tekniske skoler. Seks andre tekniske skoler indgik som sammenligningsskoler. Indsatserne er et konkret arbejdsredskab for lærerne og omhandler:

- en introduktionsdag eller et introduktionsforløb for eleverne. Her skal eleverne bl.a. lære hinanden at kende og præsenteres for, hvad de skal lære på grundforløbet, så de kan begynde at udvikle en faglig identitet.
- faste morgenmøder, som skal indgå i at styrke elev/lærer-relationen og sikre, at den enkelte elev føler sig set og velkommen.
- faste pauser, så eleverne oplever arbejdsro i undervisningen og et fællesskab i pauserne. F.eks. skal der udvikles en hyggekrog, hvor man kan mødes i pauserne. Her kan der være en kaffemaskine og forskellige spil, f.eks. bordfodbold. Hyggekrogen skal også udgøre et alternativ til de fællesskaber omkring rygning, der kan opstå på de tekniske skoler.

De første forskningsartikler fra projektet er udkommet. Evalueringen af indsatsernes effekt forventes færdig i 2014. Informationer fra ca. 6.400 elever indgår i effektevalueringen.

Projektet er støttet af TrykFonden

Af projektleder Ditte Heering Holt

SUNDHED PÅ TVÆRS UNDER LUPPEN

Et nyt ph.d.-projekt sætter fokus på det ofte anvendte begreb, 'sundhed på tværs'.

Sundhed på tværs - et diffust begreb

Begrebet bruges både i nationale og kommunale politiske debatter. Bag begrebet ligger der en overordnet antagelse om, at det er vores daglige liv, som har betydning for vores sundhed. Sundhedsfremme skal derfor foregå, hvor vi som borgere færdes i dagligdagen – hvad enten det er i skoler, på plejehjem, i byens parker, i beskæftigelseindsatser m.m.

Projektet har til formål at undersøge, hvilke forskellige betydninger og meninger, der er knyttet til begrebet – og hvilke konsekvenser 'sundhed på tværs' har for arbejdet i de kommunale forvaltninger. Bl.a. vil nationale anbefalinger og lokale sundhedspolitikker blive gennemgået og analyseret med henblik på at afdække de forskellige betydninger, der er knyttet til begrebet. Projektet undersøger også, hvordan kommunerne har organiseret sig på forvaltningsniveau for at fremme arbejdet med 'sundhed på tværs' af de forskellige forvaltninger – og hvilke erfaringer, der er med de forskellige typer af organisering. I projektet vil udvalgte, konkrete indsatser blive analyseret, hvor medarbejdere fra forskellige forvaltningsområder

arbejder sammen om at skabe 'sundhed på tværs'. Her er formålet at belyse, hvordan 'sundhed på tværs' bliver oversat og omsat til en konkret kommunal praksis.

Fokus på den lokale oversættelse

Ph.d.-projektet tager udgangspunkt i et ny-institutionelt perspektiv på implementering af politiske reformer. Det vil sige, at undersøgelsen bygger på en forståelse af, at der i mødet med den lokale kontekst sker en oversættelse og tilpasning af begrebet 'sundhed på tværs', så det giver mening for arbejdet i den enkelte kommune. For at belyse, hvad der sker i denne oversættelse, sætter studiet fokus på de organisatoriske dynamikker og processer, der udspiller sig i forbindelse med samarbejde og koordinering af sundhedsfremme og forebyggelse mellem forskellige politiske udvalg og administrative enheder, såvel som i konkret praksis.

Ph.d.-projektet er netop gået i gang, og det forventes afsluttet i starten af 2016.

Rekruttering af kommuner er igang

Projektet er i gang med at rekruttere kommuner. Målet er, at seks-otte kommuner i alt indgår i undersøgelsen. Der vil blive gennemført interviews i alle kommuner og observationsstudier i udvalgte kommuner.

Hvis din kommune gerne vil indgå og få et blik udefra på arbejdet med 'sundhed på tværs', så kontakt:
Ditte Heering Holt
dihh@si-folkesundhed.dk,
tlf.: 6550 7804.

Projektet er støttet af TrygFonden

Udgives af:

Center for Interventionsforskning
Statens Institut for Folkesundhed
Syddansk Universitet
Øster Farimagsgade 5A, 2.
1353 København K
Tlf. 6550 7777

Formålet er at orientere om
Centrets forskning og aktiviteter

Redaktør og
kommunikationskonsulent:
Hanne Møller,
ham@si-folkesundhed.dk

Direktør og forskningsleder:

Morten Grønnebæk,
mg@si-folkesundhed.dk

Grafisk Design:

Danielle Brandt Design,
www.daniellebrandtdesign.dk